

**İDARE MERKEZİ**  
**ANKARA, İstanbul Caddesi**  
**Maarif Eminliği yanında**

**İSTANBUL BÜROSU**  
*İstanbul, Ankara Caddesi*  
No — 87

# HAYAT

**Fiatı her yerde 15 kuruş**  
seneligi, posta ile 7,5 Türk Lirası  
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

**Abona ve ilan için İstanbul**  
bürosuna muracaat edilir  
**Yazı işlerinin mercii Ankara**  
merkezidir

**Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!**

— NIETZSCHE —

**Cilt: V**

**Ankara , 10 Kânunsani , 1929**

**Sayı: 111**

## „Necati,, nin ölümü karçısında

Hayatımda, bu kadar umulmayan bir felâketle karşılaştığımı bilmiyorum ! Telefonda onun ölümü haberini alınca ellerim titredi boğazım kurudu ; boğuk bir sesle tekrar tekrar sordum. Kalbim bu zalim habere bir türlü inanmak istemedi. Fakat matemli bir sesle inilleyen kısık muttarit telefon darbeleri bu acı hakikatı bütün çıplaklığıyla haykırıyordu; Necatiyi kaybettik ! Her kara haber gibi bu felâket haberi de doğru çıkmıştı . . .

Evet, bu bir hakikat . . . Daima hayat ve ümit dolu gür sesinin akisleri daha kulaklarımızda titrerken, bu zalim hakikatle karşılaşıyorduk ! O kadar genç, o kadar dinç, adeta bir hayat kaynağı gibi taşkın bir insanı birden bire aramızdan eksilmiş görmek, ne umulmaz bir faciadır, yarebbi... Bu anî felâket darbesi altınba dimağım hâlâ uyuşuk duruyor , . . Bu dost ölümünün kalbimde açtığı yara, sanıyorum ki, ilelebet kanayacak!

Şu perişan satırları yazarken, „Ankara,,da onun taze mezarı başında samimiyetle ağlayan sesleri duyuyorum... İnkilabın zaferi için onunla ayi safta çalışan insanların, en büyüğünden en küçüğüne kadar, ne derin bir matemle sarsıldıklarını çok yakından hissediyorum... Milletın göz yaşlarıyla ıslanan bu muazzez mezar üstündeki çiçekler, altında yatan ölünün temiz, asil ruhu gibi, henüz terütaze duruyor... Eğer şu dakikada „Ankara,,da olsaydım, mezarının başında diz çöker ve kalbimin hıçkıran sesi ile ona derdim ki:

— Necati, sevgili dost, inkılâbın aziz çocuğu! asil ruhunla, ve temiz vicdanında milletin arasında ne yüksek, ne muhterem bir mevki kazandığını görü-

yor musun? Mertliğine, insanlığına hayran olarak sana candan bağlanan dostlarının kalbinde daima yaşiyacağını anlıyor musun? Daha hayattan nasibini almadan, inkılâbın kuvvetli omuzlarına yüklediği mukaddes vazifeleri tamamlamak saadetini daha görmeden, zalim ecel seni kara topraklara çekti götürdü! Orada sevgili ananın kolları orasında sakın ve müsterih uyu. Türk gençliği ölümünle saflarında açılan boşluğu doldurmak için daima senin bu aziz hatırandan kuvvet alacak...

KÖPRÜLÜZADE  
MEHET FUAT

— Cumhuriyet —

## Hayretteyim: Ölüm mü, hayat mı?

Necati ölmüş, diye bana bir haber söylediler. Dünya dünya olalı, ne kürrei arz üzerinde, ne de onun üstünde herhangi bir adamın başına bu kadar muthiş bir yıldırım düşmemiştir. Haber yıldırım idi. Fakat onun mukabilinde, ben daha kuvvetli: sanki, şaka! diyen, sanki bu hakikata inanmamakta selâmet bulmak isteyen ben.

Tekrar ettiler ki Necati ölmüştür!.. Sahimi?.. Buna inanmak lâzım mı? yok, yok, şaka değilse bile kuru laf söylüyorsunuz canım, hiç Necati ölür mü?..

Dün yıldırımını kafama yedikten sonra bütün şehri dolıştım, bütün dağı taşı dolaştım. Ben hakikattan kaçmak istedikçe o gözümde büyüdü, ve.. büyüye büyüye, nihayet hakikat oldu. Hakikat: yanı memat! Vah zavallı Necati, Vah zavallı kardeşim... Ölürken senin yanında bulunamadım, arkadan ne söyleyim? yalnız şundan emin ol ki Necati, beraber uğruna hayat ve mematımızı vakfettiğimiz istiklâl ve inkılâp saflarında senin yerini doldurmak vazifesi dahi bize ve bütün millete terettüp etmiştir. Başka ne diyebilirim? Necati, sen başka hangi lisanı

anlarsın, ve ben başka hangi lisanı konuşabilirim?..

Emin ol çocuk, Emin ol arkadaş, uğruna çalıştığın vazifeye devam olunacaktır, ve aramızda herhangi bir sebeple -Allah belâsını versin ölüm sebebi ile- olmadığın için, ona göre fazla ihtimam, gayret ve hassasiyet gösterilecektir. Ben eminim ki netice daima senin de gördüğün veçhile emniyetbahş olacak, eyi ve parlak çıkacaktır. Fakat ne hasret ki, sen genç çocuk, hakkın olan bu parlak neticeleri görmemiş olacaksın.

Rahat ol Necati, biz sana bütün işlerin tekmil haberlerini getiririz.

— Ah, bütün bu satırları hep kendimi tesliye etmek için yazıyorum. Necati, ölümün ne kadar büyük oldu ki hiç bir şekil ve surette insanın kendisini aldatması kabil değil.

Yaşa, ey ebedî zinde çocuk!

Bak, ölümün dahi bize heyecan ve hayat oluyor. Yaşa, hatta öldükten sonra yaşa, ve ilelebet yaşamakta daim ol. Bize teselli medarı ancak bu ebedî hayatındır.

Duçar olduğumuz ziyadan dolayı vatandaşlara tesliyetler arz ederken bütün tesliyet temennilerinin bize teveccüh edeceğini biliyoruz. Kim kimi teselli etsin?..

Binaenaleyh şimdilik hepimiz Türk gençliğinin en güzide bir mümessilinin ufulü huzurunda eğilerek kendisine diyelim ki:

— Necati, inanmakta zorluk çekmekle beraber kabul ediyoruz ki, sen öldün. Fakat bizim içimizde ve milletin kalbinde senin ölmekliğın, yani yok olmağın ihtimali yoktur. Sen zahirde yok gibi olsan bile hakikatta var-sın, ve daima bizimle berabersin. Göreceksin ki takibini beraber azmettiğimiz millî varlık, yükselme

yollarında asla şaşmıyacakgız. Şaştığımız nokta olursa sen bize ihtar et Necati!

Ah Necati, ahl!

**YUNUS NADI**

-Cümhuriyet-

### Bir facia

Maarif vekili Necati Beyin ölümü cidden bir facia mahiyetini haizdir. Bu genç, kuvvetli ve gürbüz adamın hayali hatıramda bir müthiş kazaya kurban olanlar meyanında yaşayacaktır. Necati'nin ölümünü düşündükçe bu bana o kadar anlaşılmaz, o kadar akla, havsalaya sığmaz, o kadar gayritabiî ve fevkattabia bir hâdise gibi geliyor ki adeta bir hunhar sihirbaz işine, bir meş'um büyüye imkân verecek derecede marazî bir behtülhayrete düşüyordum.

Gerçi ecelin bir kör ve sakar kudret olduğunu bilirim. Fakat, şimdiye kadar hayatımda bu rütbe nabemevsim, nabemahal ve nâgehzuhur bir ölüm daha hatırlamıyorum. Denilebilir ki, Necati ayakta, söylemekte olduğu bir cümlede ortasında öldü. (1) Kânunusani 1929 günü hem halk mekteplerinin açılması, hem de onun gözlerinin ebediyen kapanması tarihidir. Harf inkılabının en çeti faaliyetini şefkat ve neş'e ile başardıktan sonra gene aynı şevk ve neş'e ile irfan seferberliğinin erguvanî bandırasını o genç pehlivan omuzlarına yüklenmiş, yürümeğe — ne diyoruz — koşmağa hazırlanıyordu. Birden bulunduğu yerde dondu kaldı, ve henüz otuz altı yaşında idi. Otuz altı yaşında ve memleketin en ulvî, en tatlı vazifelerinden birisi omuzunda iken birden çöküvermek; bu alelâde bir hâdise değildir.

Mustafa Necati, bütün manası ile, bütün hey'eti, âsâbı, kafası ile, ruhu ile bu inkilâbın has çocuğu idi. Sade ve civanmert

çehresinden coşkun talâkatına kadar hiç bir tavrında, hiç bir hareketinde geçmiş zamana, eski rejimlere ait bir iz bulmak kabil değildi. O kelimenin bütün manası ile bu devrin en ceyyit, en taze kuvvetlerinden biri idi. Ve bu delikanlıyı bir sıra müstesna, büyük âteşin hâdiseler yetiştirdi. Daha yirmi altı yaşından itibaren vatan destanının en mühey-yiç safhalarına karıştı, her hangi bir gencin gülüp oynayacağı ve hatta bir ailenin bile barına güç tahammül edeceği bir çağda o memlekete ait en ağır vazifeleri sırtına almakta tereddüt etmedi ve bunları nadir görülen bir sühuletle taşıdı.

Mustafa Necati bu nesle namını veren büyük adamın ve onun kumanda ettiği büyük ordunun da en imanlı, en şeyda neferlerinden biri idi. Gazi aşkı onda adeta bir din haline girmişti, Gazi, ne istiyor, ne düşünüyor emrû iradesi hangi hedefi işaret ediyor, işte buna doğru yürümek buna göre hareket etmek, bunun için didinip durmak.. Necati'nin en tatlı zevklerinden biri, en büyük saadeti, neş'atı idi. Belki gözlerini bu duygunun aydınlığına kapadığı son dakikalarda da bu âşk onun kalbine kuvvet vermekte ve bu gözler maveraî bir perde arkasından kendisine mürşit yüzünün altın renkli iltimalarına bakmakta idi.

— Hakimiyeti Milliye —

**YAKUP KADRI**

### Onun ölümü

Bir yanar dağ ansızın söndü.. Aylardanberi hazırlandığı bayram, meğer onun son günü imiş...

Bir kânunsaniyi tes'it için toplanan taburlar, onun tabutu arkasına dizildi.

Necati beyin ölümü kadar hiç bir ölüm, bana ölümü bu kadar korkunç göstermemiştir.

Bu zeybek huylu ve zeybek boylu vatan çocuğunu toprağa düşüren pençenin rüzgârı, bütün Türk elinin bağrından geçti.

Onu bir kere, heyecanla bir nutuk söylerken dinlemiştim:

Dağ dağa vuruyor sandımdı!

Bu genç ölünün matemi karşısında acı acı düşünüyorum:

Aylardanberi, tababet, Londra-da dir ölüyü yaşrtırken, Anka-da bir diriye öldürüyor!

İşte matemimizin asıl teselli bulmayan tarafı!

**YUSUF ZIYA**

— İkdam —

### Necati'nin Ölümü

Necati beyin ansızın ölümü haberiyle müteessir olanların sayısızlığına bakarak, derin teessürümüz içinde, o yüksek şahsiyetin, amelî hayatta olduğu kadar maneviyat sahasındaki büyük muvaffakiyetlerine hayran oluruz. Göz yaşını riyasız akıtmak kudreti öyle herkese nasip olur şey değildir.

Yirmi beş sene evvel İzmirde tanıdığım haşarı ve düşünceli genç, sonraki inklâpçının bütüü faziletlerine ve kuvvetlerine tamamen malikti. O çelikten yuğrulmuş gençliğin talii, alnında, vazih hatlarla yazıldı. Bu güzel baht yazısında, ne ihtiyarlığın, ne romatizmanın, ne öksürüğün ne de yatakta çirkin bir ölümün lekeleri mer'i değildi. Fakat ancak kahramanların gurubuna lâyık olan o şanlı uzviyeti, küçük bir tıbbî hata, çalıştığı sahadan erken çekilmeğe mecbur etti. Ne yazık! Zamanımızda tıp için bir insanı bir apandisit ameliyesinden öldürmek, hele çelikten dökülmüş böyle dağ gibi bir genci öldürmek ne ayıp ve ne yazık!

— İkdam —

**AHMET HAŞİM**